

نیمسال دوم ۱۴۰۰-۱۴۰۱

مدرس: دکتر مجتبی رفیعی

اصول سیستم‌های عامل

جلسه ۳

نگارنده: محمد حسین فرخی لاشیدانی

۸ اسفند ۱۴۰۰

فهرست مطالب

۱	سیستم عامل - تعریف ابتدایی
۲	اهداف سیستم عامل
۲	مؤلفه‌های یک سیستم کامپیوتری
۳	یادآوری: ساختمان کلی سخت‌افزار کامپیوتر
۴	نقش سیستم عامل
۴	۱.۵ نقش سیستم عامل از دید کاربر . . . . .
۴	۲.۵ نقش سیستم عامل از دید سیستم کامپیوتری . . . . .

۱ سیستم عامل - تعریف ابتدایی

سیستم عامل نرم‌افزاری است که یک سیستم کامپیوتری را مدیریت می‌کند، به عنوان یک واسطه بین کاربر یک سیستم کامپیوتری و سخت‌افزار قرار می‌گیرد و محیطی را برای اجرای برنامه‌های کاربردی فراهم می‌کند.

۲ اهداف سیستم عامل

- اجرای برنامه‌های کاربر و حل کردن ساده‌تر مسائل کاربران،
- استفاده راحت‌تر و ساده‌تر از یک سیستم کامپیوتری،
- استفاده کارا از منابع سخت‌افزاری یک سیستم کامپیوتری.

۳ مؤلفه‌های یک سیستم کامپیوتری

به طور کلی یک سیستم کامپیوتری از چهار مؤلفه زیر تشکیل شده‌است:

۱. سخت‌افزار (Hardware): منابع محاسباتی پایه آن عبارتند از:

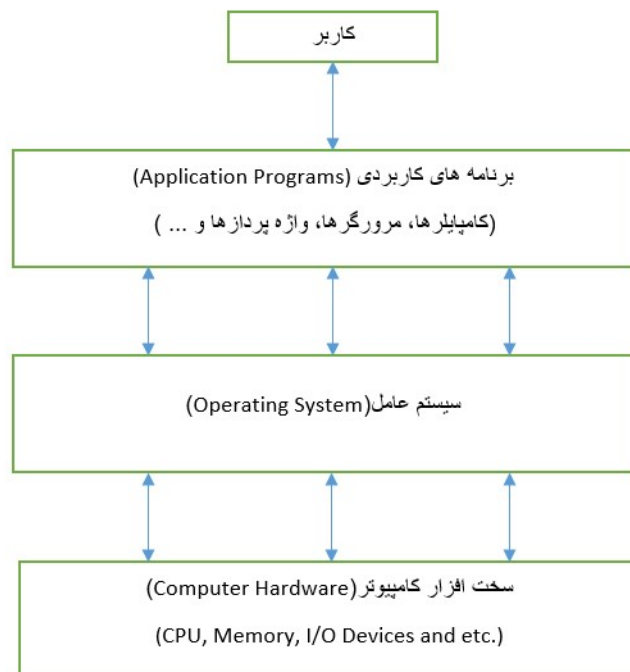
- واحد پردازش مرکزی (CPU)،
- حافظه (Memory)،
- دستگاه‌های ورودی و خروجی (I/O Devices).

۲. سیستم عامل (Operating System): به منظور کنترل و هماهنگی در استفاده از سخت‌افزارهای یک سیستم کامپیوتری در میان برنامه‌های کاربردی و کاربران مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۳. برنامه‌های کاربردی (Application Programs): برنامه‌هایی هستند که از منابع یک سیستم کامپیوتری برای حل یا رفع نیازهای یک کاربر استفاده می‌کنند، مثل کامپایلرها، مرورگرهای وب، واژه‌پردازها و ... .

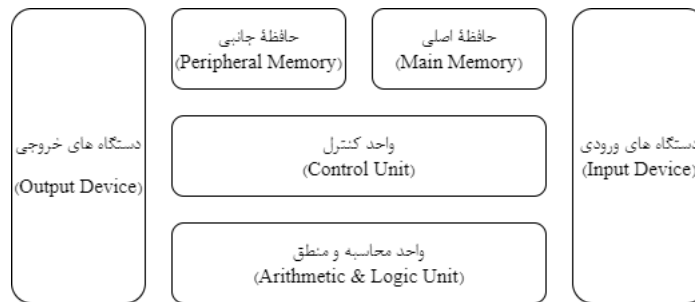
۴. کاربران (Users): استفاده کنندگان از یک سیستم کامپیوتری هستند و متناسب با نیاز ممکن است چندین برنامه کاربردی را روی یک سیستم کامپیوتری اجرا کنند.

شکل زیر نمای کلی مؤلفه‌های یک سیستم کامپیوتری و جایگاه مؤلفه سیستم عامل در میان دیگر مؤلفه‌ها را نشان می‌دهد:

۴ یادآوری: ساختمان کلی سخت‌افزار کامپیوتر

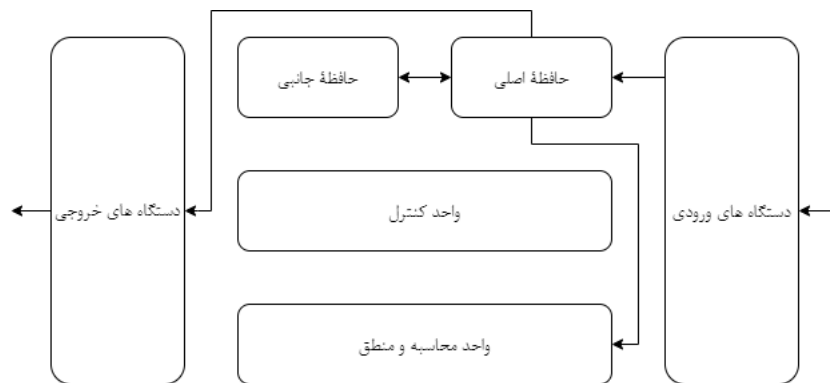
شکل زیر اجزای کلی تشکیل دهنده سخت‌افزار یک سیستم کامپیوتری را نشان می‌دهد:

ارتباط بین اجزای تشکیل دهنده سخت‌افزار یک سیستم کامپیوتری بر اساس سه نوع جریان اطلاعات شکل می‌گیرد:

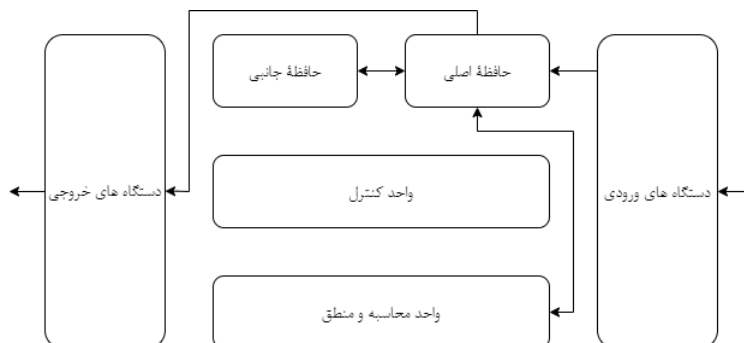
۱. جریان دستورالعمل‌ها:

شکل زیر جریان دستورالعمل بین مؤلفه‌های ساختمان سخت‌افزار کامپیوتر را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است جریان دستورالعمل‌ها، میان حافظه اصلی و واحد محاسبه و منطق یک‌طرفه است.

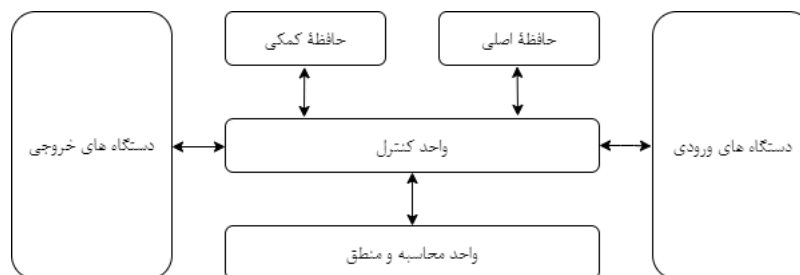
۲. جریان داده‌ها:

شکل زیر جریان داده‌ها بین مؤلفه‌های ساختمان سخت‌افزار کامپیوتر را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است جریان داده‌ها، میان حافظه اصلی و واحد محاسبه و منطق دوطرفه است.

۳. جریان سیگنال‌های کنترلی:

شکل زیر جریان سیگنال‌های کنترلی بین مؤلفه‌های ساختمان سخت‌افزار کامپیوتر را نشان می‌دهد.

۵ نقش سیستم عامل

به طور کلی بر اساس دو دید عمده می توان نقش های سیستم عامل را در یک سیستم کامپیوتری تعیین کرد:

- دید کاربر،
- دید سیستم کامپیوتری.

هر سیستم عامل متناسب با هر نقش، مجموعه ای از عملکردها (Functionalities) را تأمین می کند.

۱.۵ نقش سیستم عامل از دید کاربر

فراهم کردن امکاناتی برای استفاده ساده و راحت با کارایی خوب به همراه امنیت نسبی است. در چنین دیدی نگرانی در رابطه با بهره برداری از منابع یک سیستم کامپیوتری به چشم نمی خورد.

نکته جانبی: برخی از سیستم عامل ها ممکن است برای کاربردهای خاصی مثل سیستم های پدافندی-دفاعی طراحی شده باشند که کاربر مداخله مستقیم با آن ها را ندارد.

۲.۵ نقش سیستم عامل از دید سیستم کامپیوتری

برنامه ای است که بیشترین تعامل را با سخت افزار دارد و به عنوان یک تخصیص دهنده منابع یا اصطلاحاً (Resource Allocator) شناخته می شود.